

KASĀCIJAS TIESVEDĪBAS IEROSINĀŠANAS PROCESUĀLĀ KĀRTĪBA KRIMINĀLPROCESĀ *INITIATION OF THE CASSATION PROCEDURE IN CRIMINAL PROCEEDINGS*

Kristīne Laganovska

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija, iusk@inbox.lv, Rēzekne, Latvija

Zinātniskā vadītāja: **Ilona Bulgakova** Dr.iur. asociētā profesore

Abstract. *On June 14, 2018, the Constitutional Court delivered the judgment in the case no. 2017-23-01 On Compliance of the Second and the Third Part of Section 573 of the Criminal Procedure Law with the First Sentence of Article 92 of the Constitution of the Republic of Latvia. The Constitutional court held to recognise the second and the third part of Section (573) of the Criminal Procedure Law, insofar it provides that the matter on initiating cassation proceedings in criminal procedure is decided by one judge, without providing reasoning for refusal to initiate cassation proceedings in criminal procedure, as being incompatible with the first sentence of Article 92 of the Constitution of the Republic of Latvia. Subsequently, the Criminal Procedure Law was amended and amendments came into force on October 25, 2018. The amendments provide that in order to decide on an issue regarding the initiation of cassation proceedings, cassation complaint or protest shall be examined by three judges. The composition of the court and the time when the court will be decided on the initiation of the cassation proceedings shall be notified to the person who lodged the complaint or protest, as well as to the person whose rights and interests are violated by the complaint or protest.*

Keywords: *cassation procedure, decision on initiation of cassation procedure, refusal to initiate proceedings.*

Tiesības uz taisnīgu tiesu ir vienas no vissvarīgākajām pamattiesībām. Pieeja efektīvai tiesu sistēmai ir garantēta Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 6. un 13.pantā un Eiropas Savienības pamattiesību hartas 47.pantā. Papildus tam, ka pieeja efektīvai tiesu sistēmai ir pamata tiesība, efektīva tiesu sistēma arī palielina sabiedrības uzticību (*European Commission, 2015, p.102*).

Latvijā pastāv trīspakāpju tiesu sistēma, kurā ietilpst kasācijas instances tiesa (*Par tiesu varu, 1992., 43.panta otrā daļa*). Kriminālprocesā kasācijas instances tiesa vērtē tikai *quaestiones iuris*, proti, jautājumus par materiālo un procesuālo tiesību normu piemērošanas pareizību. Kasācijas instances tiesa pārbauda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2018., Nr. SKK-615/2018, 7.punkts*), taču pierādījumu vērtēšana neietilpst tās kompetencē. Kasācijas instances tiesas kompetencē kriminālprocesā ietilpst pārbaudīt, vai apelācijas instances tiesa nav pārkāpusi Kriminālprocesa likumā izvirzītās prasības pierādījumu vērtēšanā, vai pareizi piemērots Krimināllikums, kvalificējot noziedzīgo nodarījumu un nosakot sodu (*Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta lēmums, 2017., Nr. SKK-166/2017, 11.punkts*).

Raksta mērķis ir aplūkot kasācijas tiesvedības ierosināšanas procesuālo kārtību kriminālprocesā, kas izriet no normatīvā regulējuma, kā arī Augstākās tiesas praksi. Raksta uzdevumi: 1) analizēt kasācijas tiesvedības ierosināšanas kārtību; 2) analizēt kasācijas tiesvedības ierosināšanas praksi; 3) analizēt grozījumu Kriminālprocesa likumā (turpmāk – KPL), kas stājās spēkā 2018.gada 25.oktobrī, ietekmi uz lietu izskatīšanas termiņiem kriminālprocesā kasācijas instances tiesā. Ņemot vērā darba apjomu, kā arī minētos KPL izdarītos grozījumus, autore darbā aplūkos kasācijas instances tiesas praksi attiecībā uz kasācijas tiesvedības ierosināšanu laika posmā no 2018.gada 25.oktobra līdz 2019.gada 31.martam. Salīdzinājumā tiks aplūkoti attiecīgie statistikas dati arī no 2018.gada 1.janvāra līdz 2018.gada 31.martam.

Rakstā izmantotas vairākas pētniecības metodes. Tiesību salīdzinošā metode izmantota, lai analizētu nacionālo normatīvo regulējumu un attiecīgos pieejamos statistikas datus. Vēsturiskā metode izmantota, lai pārlūkotu normatīvo aktu attīstību konkrētajā jautājumā un tiesu praksi noteiktā laika periodā. Darbā izmantota arī literatūras analīzes metode normatīvo

aktu un tiesu prakses materiālu analizē un vērtējumā, kā arī statistikas datu izpētē izmantota statistikas analīzes metode. Izmantota arī gramatiskā metode un teleoloģiskā metode, lai analizētu kasācijas tiesvedības ierosināšanas kārtību regulējošo tiesību normu saturu un mērķi.

Lai gan civilprocesa, gan administratīvā procesa, gan kriminālprocesa ietvaros personai likums paredz tiesības iesniegt kasācijas sūdzību un kasācijas kārtībā lietu skata attiecīgi kāds no Augstākās tiesas (kopš 2018.gada 28.novembra – arī Senāta) departamentiem (Civillietu departaments, Administratīvo lietu departaments un Krimināllietu departaments), normatīvais regulējums attiecībā uz kasācijas tiesvedības ierosināšanu atšķiras.

Gan civilprocesā (*Civilprocesa likums, 1998., 464.pants*), gan administratīvajā procesā (*Administratīvā procesa likums, 2001., 338.pants*) jautājumu par kasācijas tiesvedības ierosināšanu izlemj tiesnešu kolēģija triju tiesnešu sastāvā, taču KPL šāda kārtība līdz 2009.gadam nebija paredzēta. KPL paredzēja, ka pārsūdzēšana kasācijas kārtībā ir rakstveida kasācijas protesta vai sūdzības iesniegšana Augstākajā tiesā par tāda apelācijas instances tiesas nolēmuma tiesiskumu, kurš vēl nav stājies spēkā, nolūkā panākt tā atcelšanu pilnībā vai kādā tā daļā vai arī tā grozīšanu juridisku iemeslu dēļ (*Kriminālprocesa likums, 2005., 569.panta pirmā daļa*). Kopš KPL pieņemšanas (KPL pieņemts 2005.gada 21.aprīlī un stājās spēkā 2005.gada 1.oktobrī) likums noteic, ka nolēmumu tiesiskumu kasācijas kārtībā pārbauda tikai tādā gadījumā, ja kasācijas sūdzībā vai protestā izteiktā prasība pamatota ar Krimināllikuma pārkāpumu vai KPL būtisku pārkāpumu (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.panta pirmā daļa*). Procedūra, kādā notiek izlemšana par kasācijas tiesvedības ierosināšanu, KPL nebija reglamentēta. Tomēr Augstākās tiesas Senātā jau bija izveidojusies prakse attiecībā uz to, kā tiek izlemts jautājums par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 6.punkts*). Laika posmā no 2005.gada 1.oktobra līdz 2009.gada 1.jūlijam jautājumu par nolēmuma tiesiskuma pārbaudi kasācijas kārtībā izlēja Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta priekšsēdētāja norīkots senators. Lēmumi par atteikšanos pārbaudīt nolēmuma tiesiskumu tika rakstīti rezolūcijas veidā, un bija izstrādāts attiecīgs spiedogs (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 14.1.punkts*). Tātad, saņemot kasācijas sūdzību, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta priekšsēdētājs norīkoja tiesnesi, kurš izlems jautājumu par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā. Tiesnesis, saņemot kasācijas sūdzību vai kasācijas protestu, ar lēmumu rezolūcijas veidā izlēja minēto jautājumu. Gadījumā, kad netika saskatīts pamats nolēmuma izskatīšanai kasācijas kārtībā, tika pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību. Savukārt, ja pamats tika saskatīts, tika ierosināta kasācijas tiesvedība un spriedumu vai lēmumu kasācijas kārtībā izskatīja Augstākā tiesa triju tiesnešu sastāvā (*Kriminālprocesa likums, 2005., 582.panta pirmā daļa*).

Ar grozījumiem, kas tika izdarīti KPL 2009.gada 12.martā un stājās spēkā 2009.gada 1.jūlijā, Kriminālprocesa likuma 573.pants tika papildināts ar otro un trešo daļu, kas noteica procesuālo kārtību, kādā izlemj jautājumu par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā (*Grozījumi Kriminālprocesa likumā, 2009.*). KPL 573.panta otrā daļa paredzēja, ka jautājumu par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā izlemj Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta priekšsēdētāja norīkots tiesnesis (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.panta otrā daļa*). Lēmums noformējams rezolūcijas veidā, un tas nav pārsūdzams (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.panta trešā daļa*). Šāda likuma redakcija, papildinot KPL 573.pantu ar otro un trešo daļu, tika iekļauta likuma grozījumos pēc Saeimas Juridiskās komisijas priekšlikuma tikai uz trešo lasījumu. Šo normu pieņemšanas nepieciešamība tika pamatota ar to, lai precizētu KPL 573.panta piemērošanas kārtību atbilstoši Augstākās tiesas Senāta praksei (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 6.punkts*). No Saeimas 2009.gada 12.marta sēdes stenogrammas ir secināms, ka pret minēto Juridiskās komisijas priekšlikumu iebildumi netika saņemti (*Latvijas Republikas Saeima, 2009.*).

Lai gan KPL 573.panta trešā daļa paredzēja, ka lēmums noformējams rezolūcijas veidā, pēc minēto grozījumu KPL spēkā stāšanās lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību sagatavoja atsevišķa procesuāla dokumenta formā un atsevišķos gadījumos tajā tika iekļauta arī motīvu daļa. Izvēle norādīt atteikuma motīvus un motīvu daļas apjoms bija atkarīga no tiesneša individuālās izšķiršanās (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 14.1.punkts*). Šāda prakse, atbilstoši likumā noteiktajam, pastāvēja līdz 2018.gadam, kad pēc Satversmes tiesas sprieduma lietā Nr. 2017-23-01 tika izdarīti grozījumi KPL.

Piemēram, lietā „Talmane pret Latviju” Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2016.gada 13.oktobrī vienbalsīgi atzina, ka nav noticis Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) 6.panta 1.punktā garantētās tiesības pārkāpums. Tiesa norādīja, ka Konvencijas 6.panta 1.punkts nacionālajām tiesām uzliek par pienākumu savos nolēmumos iekļaut pietiekamu pamatojumu. Tomēr pamatojuma detalizētība nolēmumos var atšķirties atkarībā no konkrētās lietas apstākļiem un lēmuma būtības. Tiesas ieskatā, ir pieļaujams, ka kasācijas instance lēmumu par acīmredzami nepamatotas kasācijas sūdzības noraidīšanu pamato ar atsauci uz specifisku likuma normu, nesniedzot izvērstāku pamatojumu. Konkrētajā lietā, atsakot ierosināt kasācijas tiesvedību, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta senators bija norādījis, ka iesniedzēja savā kasācijas sūdzībā nav pamatojusi, ka viņas krimināllietā būtu pieļauti būtiski Krimināllikuma vai Kriminālprocesa likuma pārkāpumi. Tiesa secināja, ka Augstākās tiesas Senāts ir rūpīgi izvērtējis iesniedzējas kasācijas sūdzību un sniedzis pietiekamu pamatojumu (*European Court of Human Rights judgment, 2016, No 47938/07*).

Satversmes tiesa pēc Ē. Oša konstitucionālās sūdzības ierosināja un 2018.gada 14.jūnijā izskatīja lietu Nr. 2017-23-01 „Par Kriminālprocesa likuma 573.panta otrās un trešās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam teikumam”. Pieteikuma iesniedzējs uzskatīja, ka KPL 573.panta otrā un trešā daļa nesamērīgi ierobežo viņa tiesības uz taisnīgu tiesu, jo nenodrošina viņam tiesības tikt uzklausītam, proti, tiesības uz motivētu nolēmumu. Apstrīdētās normas aizskar ne tikai viņa kā fiziskas personas tiesības, bet arī publiski tiesiskās intereses – proti, nepietiekami nodrošina materiālo un procesuālo normu piemērošanas pareizību, kas jāuzrauga kasācijas instances tiesai.

Satversmes tiesa atzina, ka, pieņemot lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā, kasācijas sūdzībā ietvertie argumenti tiek vērtēti arī pēc būtības, proti, saņemot no apelācijas instances tiesas kasācijas sūdzību, Augstākā tiesa vērtē KPL 573.panta pirmajā daļā ietvertos kritērijus – pārbauda, vai kasācijas sūdzība ir pamatota ar Krimināllikuma pārkāpumu vai būtisku KPL pārkāpumu (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 13.5.punkts*). Tika atzīts, ka tiesnesim vienpersoniski lemjot par kasācijas tiesvedības ierosināšanu kriminālprocesā, neveidojas dialogs par tiesību normu vienveidīgu piemērošanu, turklāt sabiedrībā var rasties šaubas par tiesību normu piemērošanas pareizību. Tas, ka jautājums par kasācijas tiesvedības ierosināšanu kasācijas instances tiesā kriminālprocesā tiek izlemts vienpersoniski, nenodrošina tiesības uz taisnīgu tiesu (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 13.6.punkts*).

Vienlaikus atzīmējams, ka, lai sabiedrībā kļiedētu šaubas par tiesību normu piemērošanas pareizību, autores ieskatā, lēmumi par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, anonimizētā veidā būtu publicējami tīmekļa vietnē www.manas.tiesas.lv. Šobrīd saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 28.²panta pirmo daļu atklātā tiesas sēdē izskatītā lietā pieņemts tiesas nolēmums, kas noformēts atsevišķa procesuāla dokumenta veidā, ir vispārpieejama informācija ar nolēmuma pasludināšanas brīdi, bet, ja nolēmums netiek pasludināts, — ar tā pieņemšanas brīdi (*Par tiesu varu, 1992., 28.²panta pirmā daļa*).

Satversmes tiesa secināja, ka rezolūcija KPL izpratnē ir uzraksts uz dokumenta, ar ko tiek izlemts tajā minētais jautājums, un tas ietver šādus obligātus rekvizītus: pieņemto

nolēmumu, likuma pantu, uz kura pamata tas pieņemts, amatpersonu, kas pieņēmusi lēmumu, un lēmuma pieņemšanas datumu. Rezolūcijas forma neprasa ietvert tajā motīvu daļu. Nenorādot lēmuma par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību motīvus, personai netiek sniegts tiesas vērtējums par kasācijas sūdzībā ietverto argumentu pamatotību (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01, 14.2.punkts*). Attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju Satversmes tiesa atzina, ka apstrīdētās normas ir neatbilstošas Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam teikumam un spēkā neesošas no viņa pamattiesību aizskāruma rašanās brīža (*Latvijas Republikas Satversmes tiesas spriedums, 2018., Nr. 2017-23-01*).

Jāatzīmē, ka konstitucionālās sūdzības iesniedzējs vērsās Senātā ar pieteikumu KPL 62.nodaļas kārtībā, lūdzot atzīt par jaunatklātu apstākli minēto Satversmes tiesas spriedumu. Tomēr Senāts ar 2019.gada 14.februāra lēmumu pieteikumu noraidīja, norādot, ka jaunatklāts apstākļis – Satversmes tiesas spriedums - konkrētajā lietā nav atzīstams par pamatu kriminālprocesa atjaunošanai sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem, ņemot vērā, ka Satversmes tiesas spriedumā minētie pamattiesību pārkāpumi jau novērsti pirms Satversmes tiesas sprieduma publicēšanas. Proti, 2018.gada 10.janvārī, t.i., pirms Satversmes tiesa vēl nebija pasludinājusi spriedumu lietā Nr. 2017-23-01, Augstākajā tiesā tika saņemts notiesātā (konstitucionālās sūdzības minētajā lietā iesniedzēja) uzdevumā KPL 63.nodaļas kārtībā iesniegts advokāta pieteikums par Rīgas apgabaltiesas lēmumu, kura tiesiskumu bija atteikusies izvērtēt Augstākā tiesa kasācijas kārtībā. Augstākā tiesa ar 2018.gada 28.februāra lēmumu atzina, ka apelācijas instances tiesa nav pieļāvusi KPL 574.panta 2.punktā norādīto Krimināllikuma pārkāpumu vai kriminālprocesa pārkāpumus, kas atzīstami par būtiskiem KPL 575.panta izpratnē (*Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta lēmums, 2019., Nr. SKK-J-43/2019.*).

Ņemot vērā, ka Satversmes tiesa atzina KPL 573.panta otro un trešo daļu, ciktāl tā neparedz, ka lēmumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību norādāmi tā motīvi, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 92.panta pirmajam teikumam, KPL 2018.gada 27.septembrī tika izdarīti grozījumi, kas stājās spēkā 2018.gada 25.oktobrī (*Grozījumi Kriminālprocesa likumā, 2018.*). Grozījumi KPL 573.pantā noteic, ka jautājumu par nolēmuma pārbaudi kasācijas kārtībā izlemj tiesa triju tiesnešu sastāvā. Personai, kura iesniegusi sūdzību vai protestu, kā arī personai, kuras tiesības un intereses aizskar sūdzība vai protests, paziņo tiesas sastāvu un to, kad tiks lemts par kasācijas tiesvedības ierosināšanu. Minētajām personām tiek izskaidrotas tiesības septiņu dienu laikā pieteikt noraidījumu (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.panta otrā daļa*). Kasācijas tiesvedību atsaka ierosināt, pieņemot vienbalsīgu lēmumu rezolūcijas veidā, kurā norāda atteikuma motīvus (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.panta trešā daļa*). Vienlaikus KPL tika papildināts ar jaunu, 573.¹ pantu „Pamats atteikumam ierosināt kasācijas tiesvedību”. Šī panta pirmajā daļā ir norādīti gadījumi, kādos tiesa atsaka ierosināt kasācijas tiesvedību (ja kasācijas sūdzība vai protests neatbilst šā likuma 569., 571., 572.pantā un 573.panta pirmajā daļā minētajām prasībām vai ja kasācijas sūdzība vai protests iesniegts par tiesas nolēmumu, kas saskaņā ar likumu nav pārsūdzams). Savukārt panta otrajā daļā paredzēti gadījumi, kad tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību. Un, proti, tiesa var atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, ja:

- 1) kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais nolēmums tai atbilst;
- 2) izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā (*Kriminālprocesa likums, 2005., 573.¹panta otrā daļa*).

Aplūkojot statistikas datus par Senāta Krimināllietu departamentā pieņemtajiem lēmumiem laika posmā no 2019.gada 1.janvāra līdz 31.martam, kad lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību tiek pieņemts trīs senatoru sastāvā, ir secināms, ka lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību skaits atšķiras, salīdzinot ar 2018.gadu, kad šos

lēmumus pieņēma tiesnesis vienpersoniski. Piemēram, 2018.gada janvārī tika pieņemti 38 lēmumi par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, savukārt 2019.gada janvārī – tikai 25. Diemžēl statistikas dati par ierosinātajām lietām autorei nebija pieejami. Pieejamie statistikas dati rāda, ka vidējais dienu skaits no kasācijas sūdzības vai protesta saņemšanas līdz lēmuma par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā pieņemšanai Senātā ir pieaudzis. Piemēram, vidējais dienu skaits, kādā 2018.gada janvārī tika pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību kriminālprocesā, bija 21 diena, savukārt 2019.gada janvārī – 75 dienas (*Tiesu informatīvā sistēma, 2019.*). Šie statistikas dati sniedz tikai nelielu ieskatu attiecībā par Senāta Krimināllietu departamenta kvantitatīvajiem darba rādītājiem, tomēr nav pietiekami, lai izdarītu konkrētus secinājumus par grozījumu KPL, kas stājās spēkā 2018.gada 25.oktobrī, ietekmi uz lietu izskatīšanas ilgumu.

Secinājumi un priekšlikumi

No 2018.gada 25.oktobra pēc KPL grozījumu spēkā stāšanās, lēmumā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, tiesai jānorāda atteikuma motīvi. Tādējādi tiek novērstas šaubas par tiesību normu piemērošanas pareizību. Tomēr, lai šīs šaubas, kas nereti noved pie neuzticēšanās tiesu varai, novērstu ne tikai konkrētajam indivīdam, bet arī sabiedrībā kopumā, kā arī, lai attīstītos dialogs par tiesību normu vienveidīgu piemērošanu, autoresprāt, lēmumus par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību būtu nepieciešams publicēt tiesu portālā www.manas.tiesas.lv, lai jebkura persona varētu aplūkot šos lēmumus anonimizētā veidā. Obligāti publicējami būtu lēmumi par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību, kas pieņemti, pamatojot, ka kasācijas sūdzībā vai protestā norādītajos tiesību normu piemērošanas jautājumos ir izveidojusies Augstākās tiesas judikatūra un pārsūdzētais nolēmums tai atbilst (KPL 573.¹ panta otrās daļas 1.punkts) vai arī, ka izvērtējot kasācijas sūdzībā vai protestā minētos argumentus, nerodas šaubas par pārsūdzētā nolēmuma tiesiskumu un izskatāmajai lietai nav būtiskas nozīmes judikatūras veidošanā (KPL 573.¹ panta otrās daļas 2.punkts). Diskutējams būtu jautājums par to lēmumu publicēšanas lietderību, kur tiesa atteikusi ierosināt kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz KPL 573.¹ panta pirmo daļu. Šobrīd lēmumi par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību netiek publicēti.

Lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību pieņemšanas ilgums 2019.gada trijos mēnešos ir palielinājies, salīdzinot ar iepriekšējā gada analogu periodu. Tomēr, lai secinātu, vai tas ir savstarpējā cēloņsakarībā ar grozījumiem KPL, kas stājās spēkā 2018.gada 25.oktobrī, nepieciešama fundamentālāka jautājuma izpēte, t.sk. ilgākā laika posmā.

Autores ieskatā, kasācijas tiesvedības ierosināšanas procesuālā kārtība sakarā ar 2018.gadā veiktajiem grozījumiem ir panākusi „soli uz priekšu” tiesiskuma virzienā, radot personām, kuras vēlas pārsūdzēt apelācijas instances tiesas nolēmumus kasācijas kārtībā, iespēju saņemt motivētu atteikumu, ja kasācijas tiesvedība netiek ierosināta. Un tas nav mazsvarīgi, jo minētais lēmums atbilstoši aktuālajam tiesiskajam regulējumam nav pārsūdzams (Kriminālprocesa likuma 573.panta piektā daļa). Turklāt personai, kura ir iesniegusi kasācijas sūdzību, kā arī citām likumā paredzētajām personām ir tiesības pieteikt noraidījumu tiesas sastāvam.

Izmantotā literatūra un avoti

1. *Administratīvā procesa likums* (25.10.2001.). LR likums ar groz. līdz 01.03.2017. <https://likumi.lv/ta/id/55567-administrativa-procesa-likums>, sk. 02.04.2019.
2. *Civilprocesa likums* (14.10.1998.). LR likums ar groz. līdz 30.04.2019. <https://likumi.lv/ta/id/50500-civilprocesa-likums>, sk. 02.04.2019.
3. *Grozījumi Kriminālprocesa likumā* (12.03.2009.) LR likums. <https://likumi.lv/ta/id/190010-grozijumi-kriminalprocesa-likuma>, sk. 03.04.2019.

4. *Grozījumi Kriminālprocesa likumā* (27.09.2018.) LR likums. <https://likumi.lv/ta/id/302152-grozijumi-kriminalprocesa-likuma>, sk. 03.04.2019.
5. *Kriminālprocesa likums* (21.04.2005.). LR likums ar groz. līdz 01.01.2019. <https://likumi.lv/ta/id/107820-kriminalprocesa-likums>, sk. 03.04.2019.
6. *Par tiesu varu* (15.12.1992.). LR likums ar groz. līdz 31.05.2019. <https://likumi.lv/doc.php?id=62847>, sk. 05.04.2019.
7. *Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2017.gada 20.marta lēmums lietā Nr. SKK-166/2017.* <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/lv/nolemumi>, sk. 01.04.2019.
8. *Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta 2018.gada 18.oktobra lēmums lietā Nr. SKK-615/2018.* <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/eclinolemumi/ECLI:LV:AT:2018:1018.11410017516.4.L>, sk. 20.03.2019.
9. *Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta 2019.gada 14.februāra lēmums lietā Nr. SKK-J-43/2019.* <https://manas.tiesas.lv/eTiesasMvc/eclinolemumi/ECLI:LV:AT:2019:0214.15830201509.6.L>, sk. 26.03.2019.
10. European Commission (2015). *Quality of public Administration. A Toolbox for practioners.* Retrieved 26.03.2019 from https://www.minv.sk/swift_data/source/mvsr_a_eu/opevs/dokumenty/Quality%20of%20Public%20Administration%20-%20A%20Toolbox%20for%20Practitioners.pdf
11. *European Court of Human Rights judgment 13 October 2016 No 47938/07 Case of Talmane V. Latvia.* Retrieved 14.03.2019 from <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22%3A%5B%5C%22talmane%22%22%5D%2C%22sort%22%3A%5B%5C%22kpdate%20Descending%22%5D%2C%22documentcollectionid%22%3A%5B%5C%22GRANDCHAMBER%22%5D%2C%22itemid%22%3A%5B%5C%22001-167120%22%5D%7D>
12. Latvijas Republikas Saeima (12.03.2009.). *Saeimas sēdes stenogramma.* Likumprojekts „Grozījumi Kriminālprocesa likumā” <http://titania.saeima.lv/LIVS/SaeimaLIVS.nsf/0/28BC493027783F75C225757C0049E559?OpenDocument>, sk. 04.04.2019.
13. *Latvijas Republikas Satversmes tiesas 2018.gada 14.jūnija spriedums lietā Nr. 2017-23-01.* http://www.satv.tiesa.gov.lv/web/viewer.html?file=http://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2017/09/2017-23-01_Spriedums.pdf#search=, sk. 18.03.2019.
14. Tiesu informatīvā sistēma (2019.). *Senāta pieņemto lēmumu par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību skaits laika periodā no 2018.gada 1.janvāra līdz 31.martam un no 2019.gada 1.janvāra līdz 31.martam.* <http://www.tis.ta.gov.lv>

Summary

The right to a fair trial has been established in many international laws and regulations. According to the Criminal Procedure Law, an appeal in accordance with cassation procedures is the submission of a written cassation protest or complaint to the Supreme Court regarding the legality of a ruling of an appellate court, which has not yet entered into effect, for the purpose of achieving the revocation thereof completely or in a part thereof, or the modification thereof due to legal reasons. In addition, the Cassation Court does not re-examine the evidence in the case. By October 25, 2018, the Criminal Procedure Law provided that a judge appointed by the chairperson of the Department of Criminal cases of the Supreme Court shall decide on the examination of a ruling. The form of the ruling provided by the Criminal Procedure law was the resolution without requiring it to be motivated. Whether the decision was motivated depends on the judge. On June 14, 2018, the Constitutional Court delivered the judgment in the case no. 2017-23-01 On Compliance of the Second and the Third Part of Section 573 of the Criminal Procedure Law with the First Sentence of Article 92 of the Constitution of the Republic of Latvia. Amendments to the Criminal Procedure Law had been adopted and came into force on October 25, 2018. These amendments provide that in order to decide on an issue regarding the initiation of cassation proceedings, cassation complaint or protest shall be examined by three judges. Decision on the refusal of initiation of the cassation proceedings shall be motivated. In the author's opinion, these decisions should be published in the judicial portal to promote uniform application of legal norms. Following the adoption of amendments to the Criminal Procedure law, the decision-making time has increased.